

קשר עליון

What is the קשר עליון?

1. See the Gemara from 38b-39a: אמר רבא – שמע מינה דאורייתא
2. Define the Keshet Elyon for Rashi in the Sugya. It is worth reading Tosafot to understand it. See also Rashi in Sanhedrin 88b (Re: Zaken Mamre) for another position. See Rambam and Raavad to Hilchot Tzitzit 1:7.
 - a. What is the logic of the machloket? How might you deal with the contradiction in Rashi?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פח עמוד ב

גמרא. אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא: אינו חייב אלא על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים, ויש בו להוסיף, ואם הוסיף גורע. ... והאיכא ציצית, דעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים, ויש בו להוסיף, ואם הוסיף גורע! - בציצית מאי סבירא לך? אי סבירא לך דקשר העליון לאו דאורייתא - האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי, ואי סבירא לך דקשר העליון דאורייתא - גרוע ועומד...

רש"י מסכת סנהדרין דף פח עמוד ב

שעושין סמוך לכנף כשנתלו החוטיין ועל ידיהן נעשין חיבור לטלית...

תוספות מסכת סנהדרין דף פט עמוד א

פי' בקונט' דפלוגתא היא בפ' התכלת (מנחות דף לט. ושם) וליתיה אלא דמסקינן התם שמע מינה קשר העליון דאורייתא.

3. How do you explain the proof of Rava? See Tosafot and Shita Mekubetzet
4. How does the Chatam Sofer understand the machloket based on the Gemara in Yevamot?
- 5.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף ד עמוד א

ותו לא תעשה גרידא מנלן דדחי? דכתיב: +דברים כ"ב+ לא תלבש שעטנז, גדילים תעשה לך, ואמר רבי אלעזר: סמוכים מן התורה מנין? שנאמר: +תהלים ק"א+ סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר

ש"ת חתם סופר חלק ה - השמטות סימן קצב

ושמעתי מפה החסיד מחבר מחצית השקל ז"ל דרש"י לטעמי דס"ל פליגי תנאי בסדין בציצית אי דרש"י סמוכי א"כ ממילא פליגי בקשר עליון מיהו נ"ל דלא פליגי אלא אי אתי מקרא או אי הוי הל"מ אבל לכ"ע דאורייתא הוי יעיין לשון רש"י ומה שהג"י מורי בבנין שלמה ז"ל:

6. Psak

בית יוסף אורח חיים סימן יא

...ומשמע מדברי המרדכי (סי' תתקמ) דהלכה כרבא שכתב דאע"ג דתלמודא דחי ליה מכל מקום רבא לא הדר ביה... והרמב"ם (פ"א ה"ז) ... ומדלא הזכיר קושר אלא בחוליא ראשונה נראה לכאורה שאינו פוסק כי ההיא דאמר רבא צריך לקשר על כל חוליא וחוליא משום דחינן ואמרין דלמא דאיקטר ופוסק כי ההיא דאמר רבא קשר העליון דאורייתא ומפרש דעליון היינו עליון ממש כלומר אצל חוליא ראשונה שסמוכה לכנף ולפי זה צריך לומר שבסוף החוליות היה תוחב חוט של כרך בתוך הכריכה כדי שיתקיים הגדיל ויותר נראה לומר שהוא פוסק כי ההיא דאמר רבא צריך לקשר על כל חוליא וחוליא ומה שלא הזכיר קשר בכל חוליא מפני שסמך על מה שכתב וכורך בו שתי כריכות וכו' וקושר ואלו השלש כריכות הם הנקראים חוליא דמשמע דשלש כריכות עם הקשר נקרא חוליא:

וכתבו התוספות שם (לט. ד"ה לא יפחות) גבי הפוחת לא יפחות משבע שבכל קשר קושר שני קשרים כי האחד לא יתקיים ולא חשיב קשר וכן כתבו הרא"ש (סי' טו) והמרדכי (שם) וסמ"ג (עשין כו קח ע"ג) וכן נהגו: וכתוב במרדכי (שם) ועל הקשרים עצמם נוהג רבינו תם ור"י לעשות מחוט של כרך הקשרים והיה תוחב ראש החוט באמצעית של השבעה חוטים ומהדקן יחד ואומר רבי אלחנן דכהאי גוונא לא מיקרי קשר של קיימא אם לא כשמקשר שני החוטים יחד בשני קשרים כדאמרין בפרק אלו קשרים ומיהו יש לומר דכהאי גוונא שאין כאן אלא ראש אחד מתקיים יותר אבל בשני ראשים זה הראש מושך אילך וזה אילך ועביד לאינתוקי ומיהו נראה לי דלא הוי קשר הואיל וקושר בו שאר חוטים ולעצמו היה מהני שהוא רק חוט של כרך אבל שאר החוטים אינם מתקיימין וכתוב שם עוד מיני קשרים אחרים ובסוף כתב ויש נוהגים לקשור בארבע שמכאן וארבע שמכאן בענין שקושרים הראשון בטלית וכן עושין כל הקשרים וכן נכון לעשות בעיני רבינו ע"כ. וזה לשון הרא"ש וחולקין שמנה חוטים ארבע לכאן וארבע לכאן ועושין הקשר וכך הם דברי רבינו ומשמע שכל הקשרים בענין זה קושרים אותם וכמו שהעלה במרדכי שנכון בעיני רבינו***:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן יא סעיף יג

יזהר לחתוך ראשי החוטיין לעשותם ח', קודם שיכרוך, שאם כרך אפילו חוליא אחד (פי' החלק מהציצית שבין קשר לקשר) וקשר, אפילו יט קשר אחד, ואח"כ חתכן, פסול משום תעשה (דברים כב, יא), ולא מן העשוי, שהרי בפסול עשאו.

משנה ברורה סימן יא ס"ק סד

וקשר וכו' - ר"ל אם עשה חוליא וגם קשר אחר החוליא אפילו רק קשר אחד יצא ידי חובתו מדאורייתא אפילו לא עשה כלל הקשר שסמוך לכנף וא"כ הוי תעשה ולא מן העשוי אבל אם לא עשה הקשר שאחר החוליא אף שעשה הקשר ראשון שקודם החוליא לא נגמר עדיין עשיית הציצית דבלא הקשר החוליא אינו מתקיים כלל ואין כאן גדיל וע"כ יכול לחתוך החוטיין [מח*] ויש מחמירין ולכתחלה נכון לחוש לדבריהם. ודע דמש"כ קשר אחד ר"ל מהה' קשרים שרגילין לעשות אבל הוא היה ב"פ זה על גב זה כדלקמן דבלא"ה לא מיקרי קשר שאינו מתקיים: